

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Tdo/82/2019
Identifikačné číslo spisu:	7712010058
Dátum vydania rozhodnutia:	05.08.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Štefan Michálik
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:7712010058.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Štefana Micháлика a sudcov JUDr. Gabriely Šimonovej a JUDr. Patrika Príbelského, PhD., v trestnej veci obvineného U. G., pre prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Tr. zák. a iné, na neverejnom zasadnutí konanom 5. augusta 2020 v Bratislave, o dovolaní tohto obvineného proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 10. novembra 2016, sp. zn. 7To/96/2016, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Tr. por. dovolanie obvineného U. G. sa o d m i e t a.

Odôvodnenie

Obvinený bol uznaný za vinného z prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Tr. zák. a z prečinu ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, ods. 2 písm. a) Tr. zák. rozsudkom Okresného súdu Michalovce z 21. júla 2016, sp. zn. 3T/15/2012 (ďalej len „okresný súd“ alebo „prvostupňový súd“), na tom skutkovom základe, že

dňa 10. júla 2011 okolo 14.30 h. na Zemplínskej Šírave, po ceste od rekreačného strediska Prímestská oblasť smerom k hlavnej ceste Michalovce - Vinné viedol osobné motorové vozidlo zn. Renault Thalia, EČ: H.-XXXM., pričom pri vchádzaní z miesta mimo cesty na hlavnú cestu nedal prednosť v jazde, po hlavnej ceste z ľavej strany, smerom od Michaloviec prichádzajúcemu motocyklu zn. Honda VF 750, EČ: H.-XXXC., ktorý viedol motocyklista L. L., nar. XX. G. XXXX, smerom k obci Y. v ľavom jazdnom pruhu štvorprúdovej cesty s dvoma jazdnými pruhmi pre jeden smer jazdy, v dôsledku čoho došlo k zrážke uvedených vozidiel. Pri dopravnej nehode vodič motocykla L. L. utrpel závažné zranenia, na následky ktorých na mieste nehody zomrel. Jeho spolujazdkyňa, manželka H. L., nar. XX. E. XXXX, pri nehode utrpela zranenia úrazový šok ľahkého stupňa, zlomeninu 4-8. rebra a 10. rebra na ľavej strane hrudníka s pohmoždením pľúcneho parenchýmu, pneumothorax ľavej pohrudničnej dutiny /vzduch/, fluidothorax ľavej pohrudničnej dutiny /tekutina/, zlomeninu horného a dolného ramienka ľavej lonovej kosti, otras mozgu ľahkého stupňa, pohmoždenie a odreninu na prednej strane brucha plošnú, odreninu na ľavom kolene a odreninu na ľavom predlaktí s dobou liečenia a práceneschopnosti 4 mesiace.

Obvinenému bol za to okresným súdom podľa § 149 ods. 2 Tr. zák., s použitím § 38 ods. 3, § 36 písm. j), l) Tr. zák. uložený nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 2 rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom strázenia podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. Obvinenému bol okrem toho podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. uložený aj trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá všetkých druhov na dobu 3 rokov.

S odkazom na ustanovenie § 288 ods. 1 Tr. por. okresný súd odkázal poškodenú H. L. a poškodenú spoločnosť Dôvera, zdravotná poisťovňa, a. s., s ich nárokmi na náhradu škody na občianske súdne konanie.

Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 10. novembra 2016, sp. zn. 7To/96/2016 (ďalej len „krajský súd“ alebo „odvolací súd“), na podklade odvolania obvineného, podľa § 321 ods. 1 písm. e), ods. 2 Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o treste odňatia slobody a spôsobe jeho výkonu, pričom aplikujúc ustanovenie § 322 ods. 3 Tr. por., podľa § 149 ods. 2 Tr. zák., s použitím § 38 ods. 3, § 36 písm. j), l) Tr. zák., uložil obvinenému trest odňatia slobody vo výmere 2 rokov, výkon ktorého podľa § 49 ods. 1 písm. a) Tr. zák. podmienene odložil so skúšobnou dobou v trvaní 3 rokov podľa § 50 ods. 1 Tr. zák.

Pre úplnosť tiež treba dodať, že označeným rozhodnutiam predchádzalo vydanie nielen trestného rozkazu Okresného súdu Michalovce z 30. januára 2012, sp. zn. 3T/15/2012, ale aj rozsudok Okresného súdu Michalovce z 24. apríla 2012, sp. zn. 3T/15/2012, ktorý bol v celom rozsahu zrušený podľa § 321 ods. 1 písm. b), c) Tr. por. uznesením Krajského súdu v Košiciach z 25. októbra 2012, sp. zn. 7To/61/2012, a vec vrátená okresnému súdu podľa § 322 ods. 1 Tr. por., aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol. Okresný súd následne rozhodol rozsudkom z 8. októbra 2013, sp. zn. 3T/15/2012, ktorý bol s odkazom na rovnaké dôvody zrušený uznesením Krajského súdu v Košiciach z 27. februára 2014, sp. zn. 7To/119/2013, a vec vrátená okresnému súdu na opätovné prejednanie a rozhodnutie.

Obvinený cestou obhajcu dňa 6. novembra 2019 napadol dovolaním rozsudok krajského súdu, ako i jemu predchádzajúce konanie, z dôvodov uvedených v ustanovení § 371 ods. 1 písm. g) a i) Tr. por.

Vecnú opodstatnenosť svojho dovolania obvinený odvíja primárne z toho, že skutkové zistenie, podľa ktorého mohol vidieť prichádzajúceho motocyklistu, ktorý jazdil po hlavnej ceste, no nedovolenou rýchlosťou (108 km) nebolo jednoznačne a bez akýchkoľvek pochybností preukázané, pretože subjektívna stránka a príčinná súvislosť medzi týmto konaním obvineného a spôsobeným následkom - dopravnou nehodou, pri ktorej došlo k smrteľnému následku u motocyklistu a tiež k ujme na zdraví jeho spolujazdkyne, nebola doposiaľ zákonným spôsobom zistená. Okresný súd vôbec nebral do úvahy, že motocyklista jazdil nedovolenou rýchlosťou, bez toho, aby bolo zrejmé, aký podiel malo toto porušenie na vznik dopravnej nehody.

Súd vychádzal pri rozhodovaní iba zo záverov znaleckého posudku Ústavu súdneho inžinierstva Žilina. Znalecký posudok Ing. Mariána Viňanského neakceptoval a aj vzniknuté pochybnosti o správnosti znaleckého posudku vypracovaného Ing. Ivanom Gombitom.

Obvinený ďalej uviedol, že hoci sa v priebehu celého konania domáhal vykonania rekonštrukcie, okresný súd túto jeho dôkaznú iniciatívu zamietol.

Podľa vlastných slov obvinený nebol povinný predpokladať - a tomu prispôsobiť jazdu svojim motorovým vozidlom, že jazdci motocyklistu hrubo porušuje pravidlá cestnej premávky, a to v momente úkonu započatia vjazdu svojim vozidlom do križovatky, kedy motocyklistu nevidel.

V úzkej nadväznosti na už uvedené, obvinený zvýraznil, že bol uznaný za vinného na podklade nejednoznačných dôkazov. Z technickej analýzy nehodového deja nebolo preukázané, že by ako vodič, ktorý mal dať prednosť, prinútil motocyklistu s prednosťou v jazde náhle zmeniť smer alebo aj rýchlosť jazdy. Základnou otázkou pre posúdenie jeho zavinenia na spôsobení dopravnej nehody je to, či

výhľadové pomery a konkrétna situácia boli také, že mu dovoľovali bezpečne prejsť cez križovatku dvojprúdovej vozovky. Konajúce súdy nevykonali dokazovanie v rozsahu nevyhnutnom pre spravodlivé rozhodnutie vo veci - rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom.

Podľa obvineného bolo preukázané, že motocyklista účinne nebrzdil a motocykel za jazdy položil na vozovku, čím znemožnil jeho ovládanie, a tak šmýkajúc sa po vozovke, narazil do zadnej časti motorového vozidla v strede križovatky. Takže, ak by obvinený nedal prednosť motocyklistovi, potom je logické, že motocyklista by mal naraziť do prednej časti motorového vozidla vchádzajúceho do križovatky. Jeho návrhy na doplnenie dokazovania však súdom akceptované neboli, a to ani po skoršom zrušujúcom uznesení odvolacieho - Krajského súdu v Košiciach z 8. októbra 2013, sp. zn. 7To/119/2013.

Vracajúc sa tematicky k znaleckému skúmaniu, obvinený uviedol, že okresný súd znalecké posudky náležite nevyhodnotil a pri svojom rozhodovaní, aj bez odstránenia rozporov a záverov jednotlivých výpočtov znalcov, zbral za smerodajný výlučne znalecký posudok Ústavu súdneho inžinierstva ŽU v Žiline, z ktorého vyplýva, že od momentu reakcie motocyklistu na obvineného mal vodiť s vozidlom Renault Thalia (obvinený) do momentu kolízie prejsť dráhu v dĺžke 9,3 m, pričom znalec Ing. Ivan Gombita uvádza dráhu 8,6 m. Ak v tomto prípade šírku jazdných pruhov obvinený už prešiel, povinnosť dať prednosť vozidlu prichádzajúcemu zľava pominula. Obvinený už bol v križovatke, v inej pozícii dával prednosť vozidlám z pravej strany, keď došlo k zrážke tvoriacej skutok obžaloby. Znalci navyše pri vypracovaní svojich posudkov použili iné údaje, ako sú uvedené v technickom osvedčení vozidla Renault Thalia. Pri motocykli zn. Honda VF z osvedčenia vozidla nevychádzali. Pokiaľ ide o vozidlo zn. Fiat Brava, ktoré viedla svedkyňa C. G., jeho postavenie v prípravnom konaní zdokumentované nebolo, čo samo osebe potvrdzuje vykonanie dôkazov v rozpore so zákonom.

Odvolací súd sa nezaoberal náležite dôvodmi podaného odvolania. Uviedol len, nezistil žiadne také okolnosti, ktoré by uvedené skutkové závery okresného súdu nejakým spôsobom spochybňovali. Konštatovanie súdu, že závery znaleckého posudku, týkajúce sa oblasti zakrytého výhľadu, boli plne vyvrátené závermi podanými v znaleckom posudku Ústavu súdneho inžinierstva, nemá oporu vo vykonaných dôkazoch. Pritom podľa názoru obvineného všetky potrebné stopy pre analýzu dopravnej nehody neboli zadokumentované tam prítomným znalcom. V kritickom čase sa na vozovke nachádzalo aj motorové vozidlo zn. Fiat Brava, ktoré bezprostredne obiehal motocyklista v ľavom jazdnom pruhu.

Záverom podaného dovolania obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolačný súd“) zrušil rozsudok krajského súdu, rozsudok okresného súdu, ako aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozsudky obsahovo nadväzujúce, pokiaľ vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad a aby prikázal okresnému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Prokurátor Okresnej prokuratúry Michalovce vo svojom stručnom písomnom vyjadrení z 26. novembra 2019 navrhol odmietnuť podané dovolanie, odôvodňujúc to tým, že vykonanými dôkazmi bolo preukázané, že skutok sa stal tak, ako je opísané vo výrokovej časti rozsudku a že ho spáchal obvinený. Trest uložený krajským súdom je podľa jeho názoru zákonný a spravodlivý. Prokurátor sa v tomto ohľade stotožňuje s odôvodnením rozsudku krajského súdu.

K dovolaniu obvineného zaujala vyjadrenie i poškodená H. L., a to podaním z 27. novembra 2019, v ktorom uviedla, že obvinený neuvádza žiadne konkrétne skutočnosti, ktoré by zakladali ním uplatnené dovolacie dôvody. Obvinený podľa jej názoru len spochybňuje úplnosť a správnosť skutkových zistení, ktoré boli ustálené nižšie konajúcimi súdmi. Namieta rozsah a hodnotenie vykonaných dôkazov, čo tiež nezakladá žiaden dovolačný dôvod. Podľa úsudku poškodenej súd uznal vinu obvineného na základe zákonne vykonaného dokazovania, pričom mu uložil mierny trest.

Poškodená v tejto súvislosti považovala za nevyhnutné podotknúť, že dovolanie obsahuje nepravdivé a zavádzajúce skutočnosti, pričom obvinený týmto spôsobom pokračuje vo svojich obštrukčných

aktivitách, ktorými sa snaží účelovo oddialiť definitívne ukončenie veci - inštitútom dovolania realizovať tretí riadny opravný prostriedok.

V súlade s tým poškodená navrhla ako nedôvodné podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietnuť dovolanie obvineného.

Najvyšší súd ako súd dovolací v intenciách ustanovenia § 378 Tr. por. predbežne preskúmal dovolanie obvineného, nezistiac dôvod pre jeho formálne odmietnutie postupom podľa § 382 písm. a), b) alebo d) až f) Tr. por. Na strane druhej však dospel k zrejmemu záveru o nesplnení dôvodov dovolania v zmysle § 382 písm. c) Tr. por.

Úvodom považuje najvyšší súd za potrebné pripomenúť, že dovolanie podľa § 368 a nasl. Tr. por. si nemožno zamieňať s odvolaním, a teda s tretím stupňom v rámci súdneho konania, ktorým sa za rovnakých podmienok možno účinne domáhať zmeny napádaného rozhodnutia. Dovolanie patrí k mimoriadnym opravným prostriedkom, čo znamená, že pri jeho uplatnení musí výrazne prevyšovať záujem na zákonitosti a spravodlivosti súdneho rozhodnutia nad jeho stabilitou. Tomu zodpovedá aj taxatívny výpočet dovolacích dôvodov uvedených v § 371 ods. 1, ods. 3 Tr. por., ktorými sa možno domáhať zmeny právoplatného rozhodnutia, resp. aj jemu predchádzajúceho konania.

V úzkej nadväznosti na predchádzajúci odsek nemožno opomenúť ani zákonnú úpravu prieskumnej povinnosti dovolacieho súdu, pokiaľ ide o jeho viazanosť dôvodmi podaného dovolania v zmysle § 374 ods. 1, ods. 2 Tr. por., ktorá sa netýka formálno-právneho uplatnenia niektorého (či viacerých) z dovolacích dôvodov vymedzených v § 371 ods. 1, ods. 3 Tr. por., ale vecných chýb, ktoré dovolateľ vo svojom podaní namietol (R 120/2012). Z toho vyplýva, že zodpovednosť za kvalitu podaného dovolania znáša výlučne dovolateľ, obligatórne zastúpený obhajcom (§ 373 ods. 1, ods. 2 Tr. por.), ktorý svojím podaním určuje mantinely prieskumnej povinnosti dovolacieho súdu. Najvyšší súd teda nebude preberať jeho aktivitu a iniciatívne zisťovať ďalšie (v dovolaní neoznačené) chyby napadnutého rozhodnutia alebo aj jemu predchádzajúceho konania, ktoré by zodpovedali niektorému z prípustných dovolacích dôvodov.

O dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. môže ísť, ak napádané rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Najvyšší súd k správne mu pochopeniu tohto dovolacieho dôvodu sprvoti podotýka, že dokazovanie prebieha v štyroch etapách. Začína vyhľadávaním dôkazov, nasleduje etapa ich zabezpečenia, potom vykonania a končí hodnotením dôkazov. Hoci analyzovaný dovolací dôvod sa primárne vzťahuje na tretiu z uvedených etáp, t. j. vykonávanie dôkazov, zahŕňa v sebe aj obe predchádzajúce, nakoľko dôkazy zadovážené v rozpore so zákonom nie sú v trestnom konaní použiteľné a hodnotiteľné ani v prípade, ak by ich na hlavnom pojednávaní súd vykonal v súlade s príslušnými ustanoveniami Trestného poriadku. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. sa však nevzťahuje na poslednú - hodnotiacu fázu dokazovania, nakoľko v danom prípade sa uplatňuje zásada voľného hodnotenia dôkazov, upravená v § 2 ods. 12 Tr. por. Prostredníctvom rozoberaného dovolacieho dôvodu, ba ani iného dôvodu uvedeného v prvom odseku ustanovenia § 371 Tr. por., teda nemožno účinne spochybňovať rozsah vo veci vykonaného dokazovania či spôsob, akým súdy hodnotili jednotlivé dôkazy, resp. dôkaznú situáciu ako celok. Inými slovami povedané záver súdu, že konkrétny dôkazný prostriedok je použiteľný, je preskúmateľný dovolacím súdom vtedy, ak toto hodnotenie sa nedotýka skúmania skutku samého, ani vecnej (obsahovej) podstaty dôkazu, ale len toho, či konkrétny dôkazný prostriedok (napr. výsluch), resp. z neho vyplývajúci dôkaz je alebo nie je použiteľný pre rozhodnutie, teda či bol, alebo nebol získaný a vykonaný zákonným spôsobom (ZSP 38/2018-II).

Vyslovenia záveru o existencii dovolacieho dôvodu v zmysle ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. sa možno úspešne domáhať len v tom prípade, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Najvyšší súd na adresu ostatne citovaného dovolacieho dôvodu stabilne podotýka, že tento pripúšťa dve alternatívy vecných námietok. Môže ísť buď o výhradu založenú na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku (jeho právnu kvalifikáciu), alebo o námietku nesprávneho použitia iného hmotnoprávneho ustanovenia (napr. pri posúdení okolností vylučujúcich protiprávnosť činu v zmysle § 24 až § 30 Tr. zák., chybné rozhodnutie súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného trestu podľa § 41 Tr. zák., alebo súhrnného trestu podľa § 42 Tr. zák.). Za každých okolností však musí ísť o pochybenie právne, nikdy nie skutkové, keďže to explicitne vylučuje dikcia vety za bodkočiarkou § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. Najvyšší súd z titulu dovolania obvineného (prípadne osôb uvedených v § 369 ods. 5 Tr. por.) či generálneho prokurátora podľa § 369 ods. 2 Tr. por., teda nemôže preskúmať správnosť zisteného skutku a postup, akým konajúce súdy v namietanej veci hodnotili dôkaznú situáciu, lebo k takejto činnosti nedochádza na poklade hmotnoprávnych, ale procesných ustanovení (k tomu pozri bližšie: R 57/2007, ZSP 46/2013, R 47/2014). V zmysle uvedeného je dovolací súd zásadne viazaný skutkovým stavom (ako je naformulovaný v napadnutom rozhodnutí), ku ktorému vo veci dospeli nižšie konajúce súdy.

Analyzujúc jednotlivé dovolacie výhrady, dospel najvyšší súd k záveru, že obvinený nimi napadá výhradu skutkové zistenia učinené vo veci nižšie konajúcimi súdmi. Povaha týchto námietok sa teda celkom vymyká nielen obsahovému rámcu uplatnených dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. g) a i) Tr. por., ale nenapĺňa atribúty ani ostatných dôvodov taxatívne vymedzených v § 371 ods. 1 Tr. por. Najvyšší súd v tomto smere podotýka, že namietať správnosť skutkových zistení je v dovolacom konaní oprávnený výlučne minister spravodlivosti na podklade dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 3 Tr. por.

Obvinený svojim dovolaním vyslovuje nesúhlas s hodnotením obsahu konkrétnych dôkazov (pokiaľ namieta, akú dôležitosť súdy pripísali jednotlivým znaleckým posudkom, alebo ak poukazuje na ich vzájomne si odporujúce zistenia); prezentuje vlastné - pre seba priaznivé hodnotenie dôkaznej situácie, resp. predkladá vlastnú verziu skutkového deja (ohľadom výhľadových pomerov, spôsobu a rýchlosti jazdy motocykla a jej vplyvu na vznik dopravnej nehody, nepreukázania toho, že by motocyklistu s prednosťou v jazde prinútil náhle zmeniť smer či rýchlosť jazdy). Napokon, obvinený vyjadruje nesúhlas s rozsahom vykonaného dokazovania (keď poukazuje na nedostatočnosť dokazovania, alebo keď uvádza, že nebol akceptovaný jeho návrh na rekonštrukciu). Ako vyplýva z vyššie uvedeného, najvyšší súd týmto námietkam nemohol priznať absolútne žiadnu relevanciu, a preto sa s nimi v odôvodnení predmetného rozhodnutia ani meritórne nezaoberal.

Niet najmenších pochyb o tom, že obvinený sa podaným dovolaním snaží preniesť svoju odvolaciu argumentáciu pred dovolací súd. Ako však bolo vysvetlené vyššie, odvolanie si nemožno zamieňať s konaním o mimoriadnom opravnom prostriedku - dovolaním.

Na podklade týchto úvah najvyšší súd na neverejnom zasadnutí odmietol dovolanie obvineného ako očividne nedôvodné podľa § 382 písm. c) Tr. por.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.